

ŠESTI GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PLANA UPRAVLJANJA NUS PROIZVODIMA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA KOJI NIJESU NAMIJENJENI ISHRANI LJUDI ZA PERIOD OD 1. DECEMBRA 2024.GODINE DO 5. DECEMBRA 2025. GODINE

Plan upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla koji nijesu namjenjeni ishrani ljudi sa akcionim planom (u daljem tekstu: Plan upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla), Vlada Crne Gore je **donijela na sjednici od 21. juna 2018. godine**. Zaključkom broj 07-3317 od 28. juna 2018. godine Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove je zadužena da o realizaciji Plana upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla *godišnje izvještava Vladu i Evropsku Komisiju*.

U skladu sa definisanom obavezom, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (u daljem tekstu: Uprava) je pripremila:

- Prvi godišnji izvještaj o realizaciji aktivnosti utvrđenih Planom za period od 30. juna 2018. godine do 30. juna 2019. godine koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici od 25. jula 2019. godine;
- Drugi godišnji izvještaj o realizaciji aktivnosti utvrđenih Planom za period od 1. jula 2019.godine do 30. septembra 2020. godine koji je Vlada Crne Gore je usvojila na sjednici od 10. oktobra 2020. godine;
- Treći godišnji izvještaj o realizaciji aktivnosti utvrđenih Planom za period od 1. novembra 2020 godine do 1. decembra 2022 godine koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici od 28. decembra 2022. godine;
- Četvrti godišnji izvještaj o realizaciji aktivnosti utvrđenih Planom za period od 1.decembra 2022.godine do 1. decembra 2023. godine koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici od 7. marta 2024. godine.
- Peti godišnji izvještaj o realizaciji aktivnosti utvrđenih Planom za period od 1.decembra 2024.godine do 1. decembra 2025. godine koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici od 16. januara 2025. godine.

Izvještaji su prevedeni i dostavljeni Evropskoj Komisiji.

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove je donijela **Inovirani plan upravljanja nusproizvoda životinjskog porijekla koji nijesu namjenjeni ishrani ljudi u periodu od 2025 do 2030 godine**, zaključak Vlade broj: 10-312/25-7250/2-24 od 23 januara 2025. godine, donijet na sjednici Vlade Crne Gore koja je održana 16. januara 2025. godine.

Plan je preveden i dostavljen Evropskoj Komisiji.

HRONOLOŠKI PREGLED REALIZOVANIH AKTIVNOSTI PO PLANU UPRAVLJANJA NUS PROIZVODIMA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA, OD DONOŠENJA (2018.) DO KRAJA 2025. GODINE, SA INFORMACIJAMA O IZGRADNJI POSTROJENJA I KORIŠĆENJE ODOBRENIH SREDSTAVA SVJETSKE BANKE

Planom iz 2018. godine, definisan je način upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla u dijelu prikupljanja, transporta i prerade u objektu za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla.

Upravljanje nusproizvodima životinjskog porijekla je oblast iz Pregovaračkog poglavlja 12 – bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika. Za kreiranje politike, sprovođenje aktivnosti i usaglašavanje zahtjeva u ovoj oblasti u Crnoj Gori nadležno je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede kao centralni organ za bezbjednost hrane i komunikaciju sa Evropskom Komisijom i Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne

poslove, kao stručni organ državne uprave.

Evropska pravila iz oblasti nusproizvoda životinjskog porijekla sadržana su u Regulativi Komisije (EZ) broj 1069/2009. i Regulativi Komisije (EU) br. 142/2011. o sprovođenju Regulative (EZ) br. 1069/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća, prenijeta su u nacionalno zakonodavstvo zakonodavstvo 2020. godine. Svakako, neophodno je stalno praćenje izmjena EU legislative u ovoj oblasti i kontinuirano usaglašavanje nacionalnih propisa uključujući i izradu vodiča, smjernica i sprovođenje tematskih obuka za sve učesnike u lancu nastanka, sakupljanja, transporta i prerade nusproizvoda životinjskog porijekla.

U Planu su obaveze i odgovornosti svih učesnika vezano za oblast nusproizvoda životinjskog porijekla, **predstavljeno je trenutno stanje u ovoj oblasti u Crnoj Gori** naročito u pogledu: načina zbrinjavanja i postupanja s nusproizvodima životinjskog porijekla; procijenjenih količina ovih proizvoda. Plan sadrži i predlog mjera i aktivnosti kojima će se upravljanje nusproizvodima uskladiti sa načinom upravljanja nusproizvodima u skladu sa zahtjevima Evropske Unije.

Planom je konstatovano da se, bez obzira na postojanje nacionalnih propisa, nusproizvodi životinjskog porijekla ne odlažu u potpunosti na propisani način. Sakupljanje i uništavanje nusproizvoda vrše komunalne službe lokalnih samouprava – komunalna preduzeća. Međutim, **konstatovano je da lokalne samouprave nijesu namjenski odredile prostore/objekte-stočna groblja**, kako je to Zakonom o veterinarstvu definisano kao prihvatljivo rješenje, u odnosu na trenutnu situaciju i mogućnosti u Crnoj Gori do izgradnje objekta za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla. **Ovaj otpad se trenutno odlaže na gradskim deponijama na za to određenom ali neizdvojenom, ograđenom i neoznačenom prostoru** što u slučaju izbijanja naročito opasnih zaraznih bolesti životinja ili zoonoza većeg obima predstavlja veliki problem (bolest krvgave kože, eventualno širenje afričke kuge svinja, Q groznica i sl.).

Po usvajanju ovog Plana 2018. godine, s obzirom na definisane aktivnosti koje zahtijevaju angažovanje više institucija, kako na državnom, tako i na lokalnom nivou, **formirana je, polovinom 2019. godine, prva radna grupa za praćenje implementacije pripremnih aktivnosti za stvaranje preduslova za izgradnju postrojenja za neškodljivo uklanjanja nusproizvoda životinjskog porijekla** sastavljena od predstavnika Uprave, Ministarstva održivog razvoja i turizma, Opštine Bijelo Polje, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i MIDAS projekta.

Nakon usvajanja o Plana upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla, u skladu sa akcioim planom, **SPROVEDENE SU AKTIVNOSTI U CILJU OBEZBJEĐIVANJA PROSTORNO PLANSKIH PRETPOSTAVKI ZA PREDVIĐENU LOKACIJU I TO:**

1. Odlukom o Izmjenama i dopunama Lokalne studije lokacije Regionalne sanitarne deponije čvrstog otpada **„Čelinska kosa”**, (Sl. list CG 45/2020.):
 - a) **određen je** prostor za izgradnju postrojenja za tretman nusproizvoda životinjskog porijekla koji nijesu namjenjeni ishrani ljudi;
 - b) **izrađena je Strateška procjena uticaja na životnu sredinu;**
 - c) na inicijativu Opštine Bijelo Polje, **urađen je Izvještaj o procjeni vrijednosti nepokretnosti, za eksproprijaciju zemljišta na lokalitetu „Čelinska kosa”** od strane komisije Uprave za nekretnine Crne Gore kojim je utvrđena vrijednost eksproprijacije, akt broj 02-2566 od 02. marta 2020. godine;
 - d) Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Opština Bijelo Polje su se **obratile Ministarstvu finansija i socijalnog staranja zahtjevom za obezbjeđivanje finansijskih sredstava za eksproprijaciju zemljišta na lokaciji „Čelinska kosa”** sa RIA obrascem, u avgustu 2021. godine;

- e) Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je aktom broj 01-11452/1 i 01-10664/1 od 27. septembra 2021. godine **dalo mišljenje na predmetni zahtjev**. Uvidom u ovaj izvještaj utvrđeno je da su predmet eksproprijacije i određene parcele koje su svojina države Crne Gore;
- f) **S obzirom da katastarske parcele koje su upisane kao svojina države Crne Gore ne mogu biti predmet eksproprijacije**, opština Bijelo Polje kao korisnik eksproprijacije, se obratilo Ministarstvu finansija i socijalnog staranja u skladu sa članom 35 stav 2 Zakona o državnoj svojini („Službeni list Crne Gore“, br. 21/09 i 40/11). Nije dostavljen inovirani Izvještaj o procjeni nepokretnosti koje su predmet eksproprijacije koji nije stariji od 6 mjeseci.

Kroz MIDAS projekat, urađene su dvije studije izvodljivosti za rješavanje problema sa upravljanjem nusproizvodima u Crnoj Gori koje su dale potpuno različite tehnologije rješavanja pitanja nusproizvoda kao i procjene količina proizvodnje nusproizvoda životinjskog porijekla godišnje u Crnoj Gori.

Kako bi se dobili precizni podaci o neophodnim finansijskim sredstvima za realizaciju Plana upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla, Planom je bila **predviđena izrada Biznis plana za funkcionalno upravljanje nusproizvodima**. Ovim **planom je preporučeno da za izgradnju ovog postrojenja Crna Gora iskoristi dostupna finansijska sredstva međunarodnih institucija, uključujući dostupna kreditna sredstva Svjetske banke, odnosno MIDAS 2 projekta. Kroz IPA 2018. aplicirano je za izgradnju sabirnih centara i nabavku prevoznih sredstava i druge potrebne opreme.**

MIDAS 2 projekat se finansira iz kredita Svjetske Banke, koncipiran je u cilju pružanja podrške Crnoj Gori u ispunjenju nekoliko posebnih mjerila za EU poglavlja 11, 12 i 13. Vrijednost MIDAS 2 projekta je 30mil €. Predviđeno je bilo da projekat traje 5 godina, dok je rekonstruiranjem projekta produženo na 7 godina, do juna 2025. godine.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je u okviru Komponente 2 - Podrška za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Drugog Projekta institucionalnog razvoja i jačanja poljoprivrede Crne Gore (MIDAS 2), opredijelilo sredstva u iznosu od inicijalno 3 miliona €, restrukturiranjem projekta u iznosu od 8 miliona €.

U periodu od februara 2020. godine do jula 2021. godine uz podršku MIDAS 2 projekta realizovana je tehnička pomoć za izradu Biznis plana za uspostavljanje održivog sistema upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla u Crnoj Gori.

U julu 2021. godine pripremljen je i od strane Uprave odobren sveobuhvatan Biznis plan koji između ostalog sadrži Izvještaj o strateškoj orijentaciji, procjenu tržišta i izvodljivost projekta. Takođe, dio ovog Izvještaja je predlog tehničko/tehnološkog plana i idejno rješenje sa uključenim finansijskim projekcijama.

Biznis planom se potvrdilo da je **potrebna izgradnja postrojenja za preradu (objekta) kapaciteta 8.000-10.000 tona nusproizvoda životinjskog porijekla godišnje** kako bi se uspostavilo sakupljanje i zbrinjavanje tj. prerada nusproizvoda životinjskog porijekla u skladu sa EU zahtjevima, **što je od naročitog značaja za kontrolu zaraznih bolesti životinja, zaštitu zdravlja ljudi i zaštitu životne sredine.**

U odnosu na usvojeni Plan upravljanja nus proizvodima životinjskog porijekla, kojim je

predviđena izgradnja 2 sabirna centra, Biznis planom je **preporučeno da se uspostavi sistem upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla bez sabirnih centara**, barem dok postrojenje za preradu ne bude u funkciji i dok se ne uspostavi adekvatna logistika.

Predviđena je i nabavka 6 kamiona za sakupljanje i transport nusproizvoda životinjskog porijekla, za koje je pripremljena i tehnička specifikacija. Takođe, bilo je predviđeno da se procjena efikasnosti uspostavljenog sistema bez sabirnih centara sprovede 2 godine nakon početka rada postrojenja.

Biznis planom je procijenjeno da je za izgradnju objekta potrebno 5,3 miliona eura dok je za nabavku 6 kamiona za transport potrebno 0,73 miliona eura.

Na osnovu prikupljene dokumentacije i informacija, nakon realizacije projektnih aktivnosti, nakon analize prednosti i nedostataka, SWOT analize i sagledavajući komentare korisnika, **Izveštajem su, između ostalog, date i sledeće preporuke:**

- ***Preporučuje se izgradnja pogona za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla, za preradu nediferenciranih nusproizvoda životinjskog porijekla (kategorije 1, 2 i 3).***
- Visoka cijena za izgradnju namjenskog postrojenja za kategoriju 3, značajni troškovi upravljanja, mogućnost korišćenja fabrike za kategoriju 1 u odgovarajućem kapacitetu, i relativno malom količinom proizvoda kategorije 3 za preradu, ***obeshrabruje izgradnju posebnog pogona za preradu kategorije 3 nusproizvoda životinjskog porijekla.***
- ***Prerada svih nusproizvoda životinjskog porijekla u jednom postrojenju za preradu omogućiće optimizaciju njegove efikasnosti***, dok mogućnost izvoza dijela nus proizvoda životinjskog porijekla treba uzeti u obzir samo u slučaju kad bi promjene na tržištu učinile takvu opciju zaista povoljnom.
- S obzirom na niže troškove izgradnje i proizvodnje, ***predlaže se izgradnja pogona za preradu svih kategorija nus proizvoda životinjskog porijekla metodom prerade 4.***
- S obzirom na ***izgradnju autoputa Bar – Boljare***, koja će značajno smanjiti vrijeme putovanja, ***preporučeno je da se uspostavi sistem upravljanja ABP bez sabirnih centara***, barem dok objekta/postrojenje za preradu ne bude u funkciji i dok se ne uspostavi adekvatna logistika. Ovo će omogućiti da se pravilno procijeni eventualna potreba za sabirnim centrima u Crnoj Gori. Predviđena je nabavka 6 kamiona za sakupljanje i transport nus proizvoda, za koje je pripremljena tehnička specifikacija.
- **AKCIONI PLAN** izrađen u okviru ovog projekta **TREBA DA BUDE FINALIZOVAN OD STRANE KORISNIKA**, zvanično odobren i sproveden, kako bi se garantovalo da će, kada bude izgrađen pogon za preradu, sistem upravljanja nus proizvoda životinjskog porijekla biti uspostavljen i funkcionisati.

Biznis planom i Izveštajem o izvodljivosti projekta potvrđena je neophodnost uspostavljanja sistema za upravljanje nusproizvodima životinjskog porijekla kroz izgradnju postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla.

Kao što je već navedeno, kao lokacija budućeg postrojenja, Planom upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla ***bila je predviđena lokacija „Čelinska kosa“ koja je nalazi u jugozapadnom dijelu opštine Bijelo Polje***, KO Majstorovina, na samoj granici sa opštinom Mojkovac, udaljena oko 15 km od Bijelog Polja. Lokacija je u području visokih planina, na sjevernim obroncima planine Bjelasice, na istočnoj (desnoj) strani Čelinske rijeke. Nadmorska visina lokacije je 1.050 - 1.110 m.

1.juna 2021. godine, na konstitutivnoj sjednici Nacionalne investicione komisije usvojena je Informacija o potrebi ažuriranja Jedinstvene liste prioriternih infrastrukturnih projekata i dostavljena je na dalje razmatranje Vladi Crne Gore. Ova Informacija je usvojena na sjednici Vlade Crne Gore koja je održana 11. juna 2021. godine a zaključcima su zadužena resorna ministarstva da obrazuju sektorske radne grupe za izbor i ocjenu Strateškog značaja prioriternih infrastrukturnih projekata i imenuju kontakt osobe za saradnju sa Kancelarijom za evropske integracije, korisnicima projekata i međunarodnim finansijskim institucijama/donatorima.

I pored toga što je ovom informacijom, (Projektovanje i izgradnja Regionalnog centra za čvrsti komunalni otpad (prema Državnom planu za upravljanje otpadom)), projektovanje i izgradnja postrojenja za neškodljivo uklanjanje nusproizvoda životinjskog porijekla - Čelinska kosa, opština Bijelo Polje, POTVRĐENA KAO PRIORITETNA AKTIVNOST, NIJE BILO NAPRETKA U REALIZACIJI DALJIH PLANIRANIH AKTIVNOSTI.

01. decembra 2021. godine, Vlada Crne Gore je na sjednici razmotrila a zaključkom broj 04-6327/7 od 9. decembra 2021.godine, tačka 1, usvojila Informaciju o izgradnji postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla na lokaciji Čelinska Kosa, KO Majstorovina, opština Bijelo Polje do kraja 2024.godine.

U decembru 2021. godine Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je podnijelo zahtjev Svjetskoj Banci za restrukturiranje MIDAS 2 projekta, u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u skladu s tačkom 3 zaključka broj 04-6327/7, od 9. decembra 2021. godine; **Ovaj zahtjev je odobren u junu 2022. godine** i alocirana su sredstva za izgradnju ovog postrojenja u okviru MIDAS 2 projekta **I PRODUŽENO JE VRIJEME TRAJANJA PROJEKTA DO JUNA 2025. GODINE**, kako bi bilo vremena da se ovo postrojenje izgradi.

U januaru 2022. godine, mještani MZ Ravna Rijeka uputili su Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma zahtjev za preispitivanje lokacije za reciklažni centar. Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove imala je uvid u ovaj zahtjev. Istu peticiju mještani su uputili i predsjedniku opštine Bijelo Polje.

Uzimajući u obzir neizvjesnost izgradnje Regionalnog centra za čvrsti komunalni otpad na lokaciji Čelinska kosa i samim tim izgradnja infrastrukture do lokacije, te ograničeni vremenski rok za realizaciju MIDAS 2 projekta, izgradnja postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla je ZNAČAJNO UGROŽENA. Važno je naglasiti da sredstva za ovo postrojenje ne mogu biti obezbijeđena iz IPA sredstava, jer je plan finansiranja uspostavljanja kompletnog sistema, dio Plana upravljanja nusproizvodima, a na osnovu njega su planirana IPA sredstva za naredni programski period.

15. juna 2022 godine, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je rješenjem broj 05-31/21-13990/11 formiralo novu radnu grupu za praćenje implementacije pripremnih aktivnosti za stvaranje preduslova za izgradnju postrojenja za neškodljivo uklanjanje nusproizvoda životinjskog porijekla, zbog zastoja u realizaciji aktivnosti utvrđenih Planom u zadatim rokovima, kao i promjena u strukturi i organizaciji nadležnih organa, uključujući svakako i opravdana ograničenja izazvana COVID-19 pandemijom. *Radnu grupu čine predstavnici:* Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstva finansija, Ministarstva ekonomskog razvoja, Opštine Bijelo Polje, Opštine Mojkovac i MIDAS 2 projekta.

Ova radna grupa zatražila je od Vlade Crne Gore da hitno razmotri mogućnosti i obezbijedi novu lokaciju za izgradnju postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla.

Na ovaj način stvorili bi se uslovi, da se kroz tehničku podršku MIDAS 2 projekta, krene sa realizacijom aktivnosti na pripremi projektne dokumentacije, zatim tenderske dokumentacija za izgradnju postrojenja i izradi Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu za izgradnju i funkcionisanje objekta za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla.

21. februara 2023 godine, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je uputilo dopis broj 04-312/23-1545 na adrese devet opština/lokalnih samouprava (Podgorica, Nikšić, Danilovgrad, Tuzi, Kolašin, Mojkovac, Berane, Pljevlja, Bijelo Polje) sa molbom razmatranja mogućnosti za ustupanje lokacije za izgradnju postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla koji nijesu namijenjeni ishrani ljudi.

28.aprila 2023. godine, samo je Opština Nikšić pozitivno odgovorila (broj dopisa: 02-031-634/1) na dopis Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, dok su ostale opštine odgovorile ili negativno ili nijesu poslali odgovor. Opština Nikšić je ponudila dvije lokacije za izgradnju postrojenja:

1. Lokacija KO Straševina (Brlja), površine 2.000m²
2. Lokacija u Industrijskoj zoni Gračanica (Lokacija L6), površine 19.923 m².

Predmetne lokacije su posjećene od strane predstavnika MIDAS 2 projekta i nakon obilaska konstatovano je da predložena lokacija u **Industrijskoj zoni Gračanica (Lokacija L6)**, katastarskih parcela 4586 KO Nikšić i 4301 KO Kličevo, površine 19.923 m² **u potpunosti odgovara potrebama kako sa aspekta planske dokumentacije, infrastrukture tako i sa aspekta namjene.** Vlasnik predmetne parcele je država Crna Gora, a pravo upravljanja ima Opština Nikšić.

16. juna 2023. godine, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, aktom broj 04-312/23-1545/9 je uputilo inicijativu predsjedniku opštine Nikšić da Skupština opštine Nikšić razmotri i izvrši prenos prava upravljanja nad predmetnom lokacijom na državu Crnu Goru.

29. marta 2024. godine, SO Nikšić je na sjednici usvojila zahtjev Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, da izvrši prenos prava upravljanja nad predmetnom parcelom na državu Crnu Goru.

09. aprila 2024 godine objavljena je u službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi broj 20/2024 od sjednici usvojena **ODLUKA O VRAĆANJU PRAVA RASPOLAGANJA NA ZEMLJIŠTU VLADI CRNE GORE za potrebe izgradnje objekta od javnog interesa – postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla koji nijesu namijenjeni ishrani ljudi.** Na ovaj način su se stvorili pravni preduslovi za zvaničnu promjenu lokacije za izgradnju postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla i samim tim nastavak neophodnih aktivnosti na izradu studije uticaja na životnu sredinu i društvo i pripremu dokumentacije za projektovanje postrojenja.

18.aprila 2024 godine Vlada Crne Gore je na 26. sjednici usvojila Informaciju o promjeni lokacije za izgradnju postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla bez rasprave.

4. oktobra 2024. godine shodno zaključku Vlade Crne Gore broj 08-312/24-1034/2 od 12. marta 2024 godine, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je formiralo **NOVU RADNU GRUPU** za praćenje implementacije aktivnosti na izgradnji postrojenja i sveobuhvatnog sistema za nesmetano uklanjanje nusproizvoda životinjskog porijekla. Radnu grupu čine predstavnici: Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (predsjednik) i Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, Ministarstva finansija, Ministarstva ekonomskog razvoja, Opštine Nikšić (dva predstavnika) i MIDAS 2 projekta (članovi).

2. septembra 2024.godine **Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je RASPISALO TENDERE za:**

- Izradu idejnog projekta, tenderske dokumentacije, geotehničkih istraživanja, reviziju glavnog projekta i nadzor građevinskih radova za postrojenje za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla (ABP) u Crnoj Gori;
- Pripremu procjene uticaja na životnu sredinu i društvo za izgradnju i rad postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla (ABP) u Crnoj Gori;
- Kampanju podizanja svijesti o razvoju održivog sistema upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla (ABP) u Crnoj Gori.

U skladu sa **planom implementacije** rok za izradu idejnog rješenja je 6 mjeseci plus 2 mjeseca za pripremu tenderskog dokumenta za izradu glavnog projekta i građevinske radove.

Rok za izradu studije uticaja na životnu sredinu i društvo je 8 mjeseci od dana potpisivanja ugovora.

6. decembra 2024. godine Savjet MZ Ožrinići, Bršno, Laz i Gvozdenice Opština Nikšić, uputili su **zahtjev Opštini Nikšić** broj 09-364-744-1 u kojem se **PROTIVE IZGRADNJI POSTROJENJA ZA PRERADU NUSPROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I TRAŽE DA SE ISTO PREMJESTI NA DRUGU LOKACIJU.**

16.januara 2025.godine predsjednik SO Nikšić u dopisu broj 01-030-16 obavještava Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da sagleda mogućnost pronalaska druge lokacije na teritoriji opštine Nikšić za izgradnju postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla.

17. januara 2025.godine Savjeti MZ Ožrinići, Humci, Župa Nikšićka i Rastoci, Islamska zajednica u Crnoj Gori i više NVO uputili su **zahtjev Vladi Crne Gore**, broj 01-074/25-88, od koje zahtijevaju promjenu lokacije za izgradnju postrojenja.

22.januara 2025.godine Savjeti MZ Ožrinići, Humci, Župa Nikšićka i Rastoci, Islamska zajednica u Crnoj Gori i više NVO uputili su **zahtjev Ministru poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede** od koga zahtijevaju promjenu lokacije za izgradnju postrojenja, broj 001-310/25-465.

6. februara 2025.godine Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je proslijedilo dopis na uvid Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, broj 002/3-310/25-677, u kojem predsjednik **SO Nikšić obavještava Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da se sagleda mogućnost pronalaska druge lokacije na teritoriji opštine Nikšić** za izgradnju postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla.

19. februara 2025.godine Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je uputilo **dopis Deponiji doo, Podgorica**, broj 01-307/25-13/12, u vezi sa razmatranjem lokacije za izgradnju postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla.

Istog dana, **19. februara 2025.godine** Deponija doo, Podgorica je u odgovoru broj 1929, obavijestila Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da **posjeduje parcelu UP ¼ površine 9.000 m² koja bi mogla predstavljati potencijalnu lokaciju** za izgradnju navedenog postrojenja, iako je interno namijenjena za drugu svrhu.

5.marta 2025.godine Savjeti MZ Ozrinići, Humci, Župa Nikšićka i Rastoci, Islamska zajednica u Crnoj Gori i više NVO obratili su se **zahtjevom Predsjedniku Crne Gore** od kojeg zahtijevaju promjenu lokacije određene za izgradnju postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla.

12. marta 2025.godine Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je Glavnom gradu Podgorici, gradonačelniku, uputilo **ZAHTJEV ZA RAZMATRANJE LOKACIJE ZA IZGRADNJU POSTROJENJA ZA PRERADU NUSPROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA**, odnosno davanja saglasnosti Glavnog grada za pokretanje inicijative za prenamjenu parcele, na lokaciji koja pripada Društvu Deponija doo, Podgorica.

13. maja 2025.godine Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je Glavnom gradu Podgorici, gradonačelniku, uputilo **Urgenciju** broj 01-307/25-13/41 da razmotri u najkraćem mogućem roku dopis upućen 12. marta 2025.godine, imajući u vidu da nije dobijen odgovor za davanje saglasnosti Glavnog grada za pokretanje inicijative za prenamjenu parcele, na lokaciji koja pripada Društvu Deponija doo, Podgorica.

24. jula 2025.godine Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je dobilo odgovor od strane Glavnog grada Podgorica, gradonačelnika, broj 01-018/25-4480/1 u kojem se prilaže mišljenje nadležnog Sekretarijata za planiranje prostora i održivi razvoj broj 08-332/25-986 od dana 20.maja 2025.godine.

U ovom obavještenju nadležnog Sekretarijata za planiranje prostora i održivi razvoj kao odgovor Glavnom gradu Podgorica službi gradonačelnika, iznosi se mišljenje da se za traženu lokaciju **NE MOGU IZDATI URBANISTIČKO-TEHNIČKI USLOVI AKTOM VLADE** imajući u vidu odredbe čl.145. Zakona o uređenju prostora (Sl. list CG", br. 019/25, 028/25, 049/25) kojim je rečeno da je to moguće samo za područje za koje nije donijet planski dokument sa detaljnom razradom, a izuzetno za gradnju objekata infrastrukture.

Naime, tražena lokacija se nalazi na katastarskim parcelama 9/1, 9/2, i 319/3 KO Tuzi na području koje se graniči sa opštinom Tuzi kao granična teritorija između Glavnog Grada i Opštine Tuzi koja je obuhvaćena članom 7. Odluke o privremenom uređenju odnosa između Glavnog Grada i Opštine Tuzi do konačne raspodjele imovine. Parcele se nalaze u zahvatu Urbanističkog projekta „Sanitarna deponija sa reciklažnim centrom“ odnosno planskog dokumenta sa detaljnom razradom i nalazi se u Registru važećih planskih dokumenata Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, i određena im je namjena kao TSO - „Površine za obradu, sanaciju i skladištenje otpada“ kao „*rezervni prostor reciklažnog centra*“. Privredno društvo za izradu lokalnih planskih dokumenata koje osniva Skupština Glavnog Grada Podgorica nije formirano te

se ne može pristupiti izradi planskih dokumenata odnosno promjeni namjena prostora na ovaj traženi način.

25. novembra 2025. godine Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je dostavilo Vladi Crne Gore **INFORMACIJU O POTREBI IZGRADNJE STOČNIH GROBALJA U CRNOJ GORI KAO ALTERNATIVNOG RJEŠENJA DO IZGRADNJE POSTROJENJA ZA NEŠKODLJIVO UKLANJANJE NUSPROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA**, broj 01-312/25-28617/1, u kojoj upoznaje Vladu da je u ovom trenutku alternativno odnosno privremeno rješenje za bezbjedno zbrinjavanje nusproizvoda životinjskog porijekla izgradnja stočnog groblja ili jame grobnice u svakoj jedinici lokalne samouprave u Crnoj Gori.

4. decembra 2025. godine Vlada Crne Gore je na 106. sjednici **USVOJILA INFORMACIJU** o potrebi izgradnje stočnih grobalja u Crnoj Gori kao alternativnog rješenja do izgradnje postrojenja za neškodljivo uklanjanje nusproizvoda životinjskog porijekla.

Tek nakon usvajanja i donošenja odluke o konačnoj lokaciji za izgradnju postrojenja stvoriće se uslovi da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u saradnji s Upravom za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove pripremi inovirani Plan upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla koji nijesu namjenjeni ishrani ljudi sa akcionim planom i dostavi Vladi na usvajanje.